

# MAGYAR HÍR- LAP

+ 3 Lei

Taxa postală plătită  
aprobării Dir. Gen.



Nagys. Ramaszetter Róbert urnak

Főszerkesztő:  
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP  
V. évfolyam, 208 (1354) szám \* Kedd, 1936 szeptember 15

Főmunkatárs:  
dr. Gyárfás Elemér

## A kisantant hatalmai értekezletre gyűltek össze Pozsonyban

**Megelőzően Benes köztársasági elnökénél volt tanácskozás. — Csehszlovákia gazdasági támadást akar Németország ellen**

Pozsonyból jelentik: Vasárnap délelőtt kezdődött meg a kisantant külügyminisztereinek az értekezlete a Carlton-szálló szalonjában. Az értekezletet délután is folytatták. Délután Hodzsa csehszlovák miniszterelnök is megérkezett Benes köztársasági elnök kistapolcsányi kastélyából. A vasárnapi értekezlet végén Krofta csehszlovák külügyminiszter nyilatkozott a Havas-ügynökség tudósítója előtt. Elmondotta, hogy az értekezlet foglalkozott minden előtérben álló kérdéssel. Három pont körül csoportosul a kisantant közös akarata. Ezek: a béke fenntartása, gazdasági kötelezettségek létrehozatala és a jelenlegi határok védelme. A többi államokkal, különösen a szomszédokkal keresik a békés együttműködést.

A sajtó egyéb értesülése az, hogy a szovjet és a kisantant közötti viszony továbbfejlesztése is szóba került. Ebben a tekintetben a helyzet az, hogy

*Románia nem zárkózik el olyan kölcsönös segélynyújtási egyezményről, amelyet Csehszlovákia kötött Oroszországgal. Románia azonban ebben a tekintetben egyelőre még megvárja lépéseit. Viszont Jugoszlávia továbbra is megmarad a szovjet felé való elzárkózás mellett és még a diplomáciai viszonyt se hajlandó fölvenni a szovjet-birodalommal.*

Megelőző napon, szombaton délután Stojadinovic, Antonescu és Krofta külügyminiszterek Benes köztársasági elnök vendégei voltak a kistapolcsányi kastélyban. Benes kétórásig tartó fejtegetéssel ismertette felfogását az európai helyzetről. Előadását általában optimizmus jellemezte. Határozottan kijelentette, hogy nem lát háborús veszélyt. Nagyjelentőséget tulajdonított éppen ebből a szempontból a francia—lengyel újabb barátságoknak.

A köztársasági elnökénél való megbeszélések során a külügyminiszterek már nagyjában meg is egyeztek valamennyi európai kérdésben.

### Rendszeres találkozások a Kisantant államfői között

A nagytapolcsányi értekezlet során megállapodás történt arra nézve is, hogy a külügyminiszterek összejövetelein kívül az államfők között is lesznek rendszeres összejövetelek. Ezáltal elérhető az egységes politikai irányítás — függetlenül a külügyminiszterek változásától. Károly király október hó 27-én találkozik Benessel, majd mindketten Belgrádba utaznak, ahol Pál jugoszláv régenssel tanácskoznak.

A pozsonyi Kisantant-tanácskozáson a Kisantant államai közötti kölcsönös gazdasági együttműködés kérdése természetesen, ismét szóba került. E tekintetben sok a függő kérdés, valamint sok a gyakorlati összeegyeztetések nehézsége is. Egyelőre fontos megállapodásnak vehető az, hogy a három államban egységessé teszik a kereskedelmi

és váltó jogot. Elhatározták azt is, hogy Károly király prágai látogatása folyamán egységes bélyegeket is bocsátanak ki a három államfő képével.

### Krofta külügyminiszter ebédjén folytak a hivatalos tárgyalások.

Az értekezlet egyik legfontosabb pontját, a három állam katonai erejének legmagasabbra fokozását, még a Krofta külügyminiszter által adott ebéd során is beható megbeszélés alatt tartották a külügyminiszterek.

## San-Sebastiant elfoglalták a spanyol nemzeti csapatok

**A vörösek Bilbaoba hátráltak. — Bilbaoban ezerhatszázhuszonöt tuzst fogdosziak össze**

Sant-Jean de Luz-ból jelentik: A San Sebastian körüli ostromzónában vasárnapra virradó éjjel lázas gyorsasággal torlódtak egymásra az események. A Mola tábornok által adott határidő vasárnap reggel volt lejárandó. A városban belül a szocialista és kommunista pártiak a baszk nemzeti pártnak engedtek, s az anarchisták ellenzésével szemben kimondották, hogy földadják a várost és a népfrent miliciáját a várostól nyugatra fekvő és még a vörösök birtokában levő Bilbaoba mentik át. Ortega kormányzó még az éjjeli órákban elhagyta a várost, s

*azzal biztatta a miliciát, hogy majd Bilbaó felől 8 nap múlva ellentámadást indítanak San Sebastian ellen.*

Hajnaltól a milícia szocialista és kommunista része is megkezdte a városból a kivonulást, csak az anarchisták fenyegettek, hogy ők a kiürítés előtt felgyújtják a várost. A baszk nemzetiek velük szemben is utóvédde alakultak, de mégse tudták megakadályozni, hogy az anarchisták be ne váltsák fenyegetésüket. Ezek gyújtóbombákat szórtak a városra, s a középületek közül a világhírű fürdőépület, a városháza és a rádióállomás lángokba borult. Aztán a vörös milícia gépfegyverek tüze között vonult vissza, mert a nemzeti csapatok megkezdtek bevonulásokat.

Vasárnap reggel már az egész város nemzeti csapatok kezébe került, kik azonnal megkezdtek a mentési munkálatokat is. A nemzeti csapatok nagyobb osztagai a kivonulókat üldözés alá vették. A vörös csapatok Bilbao felé haladtukban Orrio közelében helyezkedtek védőállásokba.

Mialatt a három külügyminiszter Pozsonyban tárgyalt, Hodzsa miniszterelnök a kistapolcsányi kastélyban Benes elnököt tájékoztatta a maga új gazdasági tervezetéről. Ezt a tervet Hodzsa már kormányelnökké lételekor fölvetette, de azóta mind több módosítással újítja. Most már olyan célzatúvá alakult ki, hogy Németországnak keletre és a Balkán felé terjeszkedésében gátat állítsanak, s mintegy gazdasági ellentámadást indítsanak Németország ellen.

*Különösen arra irányul Hodzsa új terve, hogy Jugoszláviának Németországhoz való gazdasági odavonódását tudják megszüntetni.*

Tehát lehetővé akarják tenni, hogy Jugoszlávia gazdasági tekintetben ne legyen rászorulva Németországra. Hodzsa terve szerint a Jugoszlávia által igényelt német gyártmányokat a csehszlovákiai ipar tudná szállítani s így elsősorban Csehszlovákián mulik, hogy Jugoszláviában Németországot pótolni tudják.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban áll az a megállapodás is, amelyet Románia és Jugoszlávia között a benzin és ércszállítások ügyében létrejött. Eszerint Románia ellátja Jugoszlávia benzinszükségletét, viszont Jugoszlávia Románia ércszükségletét fedezi.

Bilbaoban nagy a rémület. A vörös parancsnokság ezer tuzst fogatott össze, s ezekhez járul még a San Sebastianból áthozott 625 tuzst.

*A vörösek e tuzszok árán akarják kényszeríteni, hogy a nemzeti csapatok tárgyalást kezdjenek. A tuzszokért cserébe azt kívánják, hogy a vörösek Bilbaoból is szabad elvonulást kapjanak.*

Bilbaoban is a baszk nemzeti pártiak szemben állanak a vörös pártokkal, habár egyébként a Népfrentban közösek volnának. A baszkok azonban mindinkább veszve látják nemzeti ügyüket ebben a társaságban.

### Segítség külföldről a nemzeti csapatoknak is, a vöröseknél is

Dublinből jelentik: O'Duffi, az ir fasiszta párt vezetője vezérletével jelentkezett, hogy Spanyolországba utazzék a nemzeti csapatok oldalán való harcolásra. A fegyverszállítási tilalom betartásáról úgy akarnak gondoskodni, hogy fegyver nélkül utaznak a spanyol területre.

Moszkvából jelentik: Moszkva és Leninigrád üzemeiben ismét gyűjtést indítottak a spanyol bolsevikiek javára. Kötelezték a földműveseket is, hogy legalább egy napi bérüket juttassák a szorult helyzetben lévő testvéreik felszerelésére.

Burgosból jelentik: A felkelők tengeri hadereje feltartóztatott két idegen nemzeti-szerű hajót, amelyek élelmet szállítottak a madridi kormány részére. Kényszerítették a hajókat, hogy a felkelők birtokában lévő kikötőben raktározzon ki.

### Ünnepies bevonulás San-Sebastianba

Burgosból jelentik: A nemzeti csapatok este 7 órakor vonultak be ünnepélyesen



**UTUNK****A lelki élet havi folyóirata**Szerkeszti: **Dr Czapi Gyula :: Korda R. T. Budapest kiadása.**

Megrendelhető könyvosztályunknál.

Ara egész évre portóval együtt: 175 Leu.

Kérjen mutatványszámot könyvosztályunktól.

## Cuza és Goga pártja megtartotta első felvonulását Bihormegye székhelyén

A pártvezérek levele a párt kormányképességről szólott

A Cuza és Goga vezeteése alatt álló „Nemzeti Keresztény Párt” vasárnap nagygyűlést tartott Oradeán, mely a párt itteni megyei és városi tagozatának első szereplése volt. Községenkint csoportosítva, nagyszámu párthívó vonult föl a színház elé, ahol a párt helyi vezetősége a párt központi küldöttje, Scridon Leo országgyűlési képviselő fogadja a felvonulókat. Ez a felvonulás déli 12 órától kezdve mintegy félóra hosszúságú tartott. A felvonulók istentiszteletről jöttek.

A nagygyűlés a Katolikus Kőr nagytermében félegy órákor kezdődött.

A zsüfolásig megtelt nagyterem közönsége előtt legelsőnek Popa Aurel Goidu liceumi tanár emelkedik szólásra. Rövid beszédében üdvözli a kongresszus résztvevőit és Scridon képviselőt, a pártközpont hivatalos kiküldöttjét.

Scridon képviselő beszélt aztán nagy ünneplések között. Indítványára hódoló táviratot küldöttek öfelségének s üdvözlő sürgönyöket Cuza és Goga pártvezéreknek. Scridon fölolvasta azt a levelet, amelyet az országos pártvezérek intéztek a helyi gyűléshez. Ebben a levélben Cuza és Goga a többi között következőket írta:

— A Nemzeti Keresztény Párt alig egy év előtt alakulva, erős kifejlődésével arról tesz bizonyosságot, hogy legjelentő-

sebb intézménynek mutatkozik az ország kormányzására. Egyetlen politikai alakulat vagyunk, melyről igaz szóval el lehet mondani, hogy kitűzött munkarendjével az időszerű szükségleteknek felel meg s hogy le tudja vezetni azt a nemzeti érzékenységet, mely az egész országot megrázzaóan átjárja.

A levél felolvasása után még a párt több irányeszméjéről szólott Scridon képviselő s be-

## Junian volt igazságügyminiszter a „Románia a románoké” jelszó helyes értelméről

Bucuresti. Saját tud. Iunian, a radikális parasztpárt vezére Giurgiuban tartott vasárnap beszédet. A kormány napjai meg vannak számlálva, — állapította meg, — aztán különösen Vaida politikáját támadta élesen és ismét bírálta a „Románia a románoké” szöveget. — Természetes — mondotta, — hogy Románia a románoké, de kik a románok? Mindazok, akik ennek az országnak állampolgárai.

Helyeselhető az a felfogás, hogy több idegen ne jöjjön be az országba, de

szédét a végén azzal a jelszóval összegezte: „Románia a románoké.”

### A többi szónokok

Ismét Popa Aurél szólott s most már hosszabb beszédben fejtegette a helyzetet és a párt céljait. Elmondotta, hogy az ország székere a zsidók és idegenek miatt jutott kátyuba s ebben azok a pártok is segítettek, akik összepaktáltak a zsidókkal és idegenekkel. A Nemzeti Keresztény Párt ezektől a kártékony elemektől akarja az országot megszabadítani. A szónok a közönység nagy helyeslése között követelte a halálbüntetés behozatalát.

A következő szónok Sever Andru volt, a bihormegyei szervezet alelnöke. Beszédét Goga méltatásának szentelte.

Cornel Giuvulescu az ifjuság pártszelvényben való neveléséről s ezzel kapcsolatban a lánceri (lánczások) alakulatának szervezéséről beszélt.

Beszéde során azt is említette, hogy a francia kommunisták között vannak hazafias érzésű emberek is, de a romániai kommunistákról ez nem lehet elmondani.

Popa Liviu oradeai ügyvéd, a bihormegyei párttagozat főtitkára a fiatalság nevében beszélt. Főlegemléttette azt, hogy ezt a fiatalságot a többi pártok tíz év óta lenézték és elnyomták. Az ifjak csak tíz évi állandó harc után érhetnek el annyit, hogy szabadon elmondhatják véleményüket.

Dumitrie Man a többi pártok életének az elfajulását ostorozta.

Beszédeket mondtak még az aradi, salajji, severini párttagozat kiküldöttel, a papság, a tanítók és a földművelők képviselői.

Délután fél öt órákor a gyűlés teljes rendben véget ért.

hová tegyük azokat az idegeneket, akik már benn vannak?

— Ezeket nem lehet csak úgy kitessékelni innen. Azzal egyszer meg kell alkudnunk, hogy 14 millió román mellett 5 millió idegen is lakik Romániában. Ezekkel szemben bölcs politikát kell folytatnunk, hogy velünk tartsanak a veszély órájában s ne neveljünk ellenségeket magunknak az ország határain belül. Igen, „Románia a románoké”, de külpolitikai viszonylatban.

talra kirakott szépen mindent belőle.

„Megengedem önnek”, — mondta az elvesztett arany tulajdonosának, — „hogy meggyőződjön, vajjon a zsebemben nem maradt-e valami vissza?”

„Eljen” — kiáltottak körülötte.

„Sose fáradjanak. — mondtam határozottan — én nem veszek részt az egészben.”

Gúnyos kiáltások hallatszottak — „és miért nem?”

„Ezzel nem tartozom számat adni senkinek” — mondtam.

Zűrzavar keletkezett. Már ez a szó is hallatszott: rendőrség! Néhányan elállottak az ajtókat, hogy meg ne szökhessek; a vendéglős is megjelent. Kínos volt neki is az eset. „Kereszük még egyszer” ajánlotta.

Megtörtént, de most sem találták sehol az aranyat és az urak egymásután üritették ki zsebeiket. Az egész vizsgálatot felületesen végezték, hisz ügyis tudták, ki az igazi tolvaj.

A vendéglős odajött hozzám. Azt mondta, ő tudja, hogy bírói eljárást sem kívánna, bizsam meg őt a közvetítéssel. Félt, hogy háza rossz hírbe keveredik. Már én is kezdtem gondolkodni azon, hogy indítványát elfogadom. Ha az aranyat megtalálják nálam, el vagyok ugyanis veszve. Megtalálhatják ugyan holnap reggel a takarításnál a másikat, de az is lehet, hogy egy padlórésbe becsúszott s csak évek múlva kerül elő, vagy aki megtalálja, elő sem adja többét! Nem lenne még mindig jobb, ha csak ezt a pár embert tartaná tolvajnak, mintha törvény elé visznek és elítélnék? De jóérzésem

is tiltakozott ez ellen, meg arra is gondoltam, ki biztosít engem arról, hogy ez az eset ebben a szűk baráti körben marad és nem pattan ki egy napon és tönkre teszi egész életemet?

Az urak elkészültek már egymás átkutatásával és újból hozzám léptek. Engedi, kérem! — mondta az egyik — vagy hívjuk a rendőrséget?

— Még egy urat nem kutattak ki — mondtam és rámutattam az arany tulajdonosára. Igazán csak az volt a célommal ezzel, hogy időt nyerjek.

— Engem? — mondta az sértődötten, de amikor nem engedtem, nevelve kiüritette és — kihúzta a mellényzsebéből az aranyat! El tudják képzelni megkönnyebbülésemet? Ez az ember szórakozottan visszatette a pénzdarabot a zsebébe. Senki sem figyelt rá, ő maga a legkevésbé!

Bocsánatot kért tőlem és a többiek is meg-szégyenülten álltak körülöttem.

— Miért tiltakozott a vizsgálat ellen, ami ártatlanságát ügyis bebizonyította volna? — kérdezte az egyik. — Akkor előhúztam aranyamat a zsebéből, most már megtehettek. Nagy volt az elképedés.

Azután mindnyájan azon fáradoztak, hogy ezt a kínos gyanúsítást elfelejtessék velem. Mégis rövidesen visszavonultam szobámba. Nem tudtam szabadulni attól a gondolattól, mi történik, ha nem kerül elő mégsem az az arany, hanem egy farepedésben, vagy a padlódeszkák között örökre elvész!



Szükségihíd Sevilla mellett

A polgárháboru mérhetetlen pusztításokat okozott Spanyolországban. Képünkön a Cordova és Sevilla közötti országot felrobbantott hidja helyére épített szükségihidon haladnak át a vörös katonák.



## Szigorú körrendelet a megyék vezetőihez a közbiztonság megerősítésére

Bucurestiből jelentik: Luca belügyminiszter tegnap a sajtó képviselői előtt a következő kijelentést tette:

— Önök tudják uraim, hogy amidőn a miniszterium vezetését átvettem, annak a komoly elhatározott kívánságomnak adtam kifejezést, hogy a belpolitikai harcok ellenére is, az ország rendjét biztosítom. Eppen ezért, amikor láttam, hogy az egyes pártok a vélemények harcát az erőszak útjára terelik, veszélyben forgónak láttam az ország nyugalma. Első dolgom az volt, hogy felszólítást intéztem az összes pártokhoz és a közönséghez, hogy támogassanak céltól elterelésben és mérsékeljék magukat. Ezután érintkezésembe léptem a pártok vezetőivel és sikerült is elérnem azt, hogy valamennyien biztosítottak arról, hogy visszatérnek a régi módszerekhez. Érintkezésbe léptem az ország prefektusaival és mindazokkal a hatóságokkal is, amelyek felelősök az ország rendjéért és a tőlük beszerzett információk alapján megállapítottam, hogy

**a lakosság a békét, a nyugalmat kívánja és visszautasít minden olyan kísérletet, amely a rend felborítására irányul.**

— Mindezek alapján kijelenthetem, hogy mint belügyminiszter a következő politikát folytatom:

— Szigorúan megtorlok minden olyan esetleges hatósági visszaélést, amely meggátolná bármilyen törvényesen elismert politikai pártot véleményének szabad nyilvánításában. Senkinek sincs joga ahhoz, hogy mint közigazgatási, vagy rendőrségi tisztviselő, hivatali hatalmával visszaéljen.

— Ezt a véleményemet kifejtettem a prefektusok konferenciáján is. Csak egyetlen pártot nem részesíték védelemben és ez a kommunista párt, amelyet törvényesen feloszlattak és amelynek semmiféle politikai akcióhoz joga nincs. Még a mai napon elküldöm az ország valamennyi prefektusához rendeleteimet, amely szerint kötelesek minden olyan akciót elfojtani, amely az állampolgárok élet-, vagy vagyonbiztonsága ellen irányul. Amint láthatják, azt kívánom, hogy a politikai pártokkal együttműködve, őrizzem meg az ország nyugalma, amire ma fokozottan szükség van. Nem hiszem, hogy létezne olyan román állampolgár, aki a veszedelmes külpolitikai helyzetben ne látná, hogy milyen nehézséget idézne elő rendfenntartó intézkedésének nem tartása.

— Az ország közvéleményének támogatása felhatalmaz arra, hogy az ország békéjének biztosítására ne riadjak vissza erővel rendszabályok fogantatásától sem. Ebben a munkámban kérem a sajtó támogatását is.

A belügyminiszter a következő tartalmú körrendeletet intézte az ország prefektusaihoz:

### A belügyminiszter körrendelete az ország összes megyefőnökeihez

Prefektus úr! Felhívom figyelmét arra, hogy Önnek nemcsak politikai és gazdasági téren kell megyéjében eredményes működést kifejtenie, hanem Ön a közigazgatási törvény értelmében a megyei csendőrség és rendőrség főnöke is. Ilyen minőségében köteles a megye rendje és biztonsága felett őrködni, ezért kötelessége állandóan figyelemmel, hogy minden állampolgárnak a törvényben és az alkotmányban biztosított jogai csorbát ne szenvedjenek. Az egyéni szabadság és gyülekezési jog, valamint a véleménynyilvánítás szóban és írásban minenkit megillet, kivéve a kommunisztákat, akikre a törvény védelme nem vonat-

kozik. Ezek a szabadságjogok azonban nem korlátlanok, mert ahol visszaélnék velük, ott ezek a jogok megszűnnek. A büntető törvénykönyv 76-92., 167-169. és 209-212-ig terjedő szakaszai intézkednek a közrend elleni támadások megtorlásáról, az állam rendjének védelméről és a fegyvereladról. A közigazgatási törvény 85. és 86-ik pontjai a gyülekezési jogra vonatkoznak. Figyelmeztetem Önt az alkotmány 28-ik pontjára, amely a következőkről szól: Az állampolgároknak jogukban áll fegyver nélkül békés gyülekezésben résztvenni. Tilos titkos összejövetelek tartása, amelyek fegyveresen, egyenruhában, jelvénytáskával és olyan zászlókkal jelennek meg a résztvevők, amelyeket a törvény tilt. Akadályozza meg tehát a következőket:

1. A kommunista jellegű tüntetéseket és azt a propagandát, amely a kommunizmus érdekében történik.

2. Olyan tüntetéseket, amelyek a nemzet érzését sértenék.

3. Katonai alakulatok fenntartását.

4. Az éjszakai, vagy titkos összejöveteleket,

5. Titkos sejték alakítását.

6. A titkos sajtó működését és koboztáson el minden olyan nyomdatormékot, amelynek tartalma törvénybeütköző.

Rendeletemet szeptember 20-ig hajtsa végre és erről tegyen jelentést. Állandó összeköttetést tartson fenn az ügyészséggel és közölje vele is rendfenntartó utasításait az együttműködés érdekében.

## A francia sztrájkhelyzet súlyosan kiéleződött

Lilleben harmincezer munkás elfoglalta a gyárakat. — A munkaadók nem fogadták el a belügyminisztert közvetítőnek

Párizsból jelentik: A francia sztrájkhelyzet ismét súlyosan kiéleződött. Lille textilgyárait a munkásság újra megszállta és a városban harmincezer textil munkás szombat este óta ismét sztrájkol.

A helyzet annyira súlyossá vált, hogy

*Blum miniszterelnök vasárnap személyesen utazott Lillebe, hogy közvetítsen a munkások között.*

A munkaadók ugyanis nem akarják Salengro belügyminiszter közvetítését elfogadni. Kijelentették, hogy mindaddig nem hajlandók az egyeztető tárgyalásokra sem, míg a munkások

vissza nem vonják sztrájkörsegeiket a gyárakból. A helyzet fenyegető voltára való tekintettel Blum miniszterelnök Lillebe utazott és megkezdte tárgyalásait a munkaadókkal és a sztrájkolók vezetőivel.

A miniszterelnök közbelépése se járt sikerrel

Párizsból jelentik: Lilleben még mindig öt vanezer munkás sztrájkol. Blum miniszterelnök személyes közbelépése sem segített, nem sikerült a megegyezés és a miniszterelnök már vissza is utazott Párizsba. Elutazása előtt azonban kijelentette, hogy nem adja fel a reményt. Felszólította a szembenállókat, hogy

*24 órán belül fogadják el a kormány döntőbíróiát és hogy újabb 24 órán belül vegyék fel a munkát.*

A munkások hajlandóknak mutatkoznak el fogadni a kormányt döntőbíróknak, de a munkaadók nem. A munkaadók szerint ugyanis az egész sztrájkmozgalom nem egyéb vörös izgatásnál és csak abban az esetben hajlandók elfogadni döntőbíróknak a kormányt, ha az biztosítja gyáraik zavartalan birtoklását.

A Románia körüli kerékpárverseny győztesei. Bucuresti. Saját tud. A „Körül Románian” kerékpárverseny győztese, Gallien (Franciaország), második Grgac (Jugoszlávia), harmadik Kutschbach (Németország), negyedik Tudose (Románia), ötödik Tapu (Románia).

Banditavilág Japánban. Tokióból jelentik: Muleng mellett 250 lovasbandita megtámadott egy vonatot, amelynek védő személyzetéből 25 tisztet és közlegényt megölték, 65-öt pedig súlyosan megsebesítettek. A kormány büntető-expedíciót indít.

Érettségi vizsgák a Gojdu-liceumban. Oradeán a „Gojdu”-liceumban szeptember hó 20-án kezdődnek az őszi érettségi vizsgálatok, amelyre eddig huszonheten jelentkeztek.



Újabb zavargások Palesztinában.

Az arabok nyugtalankodása arra készítette Angliát, hogy hirtelen félbeszakítva az őszi hadgyakorlatokat, katonacsapatokat küldjön keletre. Képünkön Tel Aviv Jaffa városnáza látszik, amelyet az arabok felgyújtottak. Az utcán még ott vannak az arabok torlaszainak nyomai.









## Zsigmond vagy Mátyás király fürdőjét ásták ki a lerombolt Tabánban

Budapestről jelentik: Budapest nemsokára új idegenforgalmi szenzációval lesz gazdagabb. A Budapest-fürdőváros jelszóhoz és jelleghez illően ez az új idegenforgalmi érdekesség is fürdő lesz — nem is igen fognak benne fürdeni. A tabáni park földmunkálatainál ugyanis érdekes középkori romokra bukkantak. Gurády Sándor nyugalmazott miniszteri tanácsos vezetésével szakszerűen feltárták a romokat és megállapították, hogy minden valószínűség szerint fürdők. Még pedig királyi fürdők: Zsigmond vagy Mátyás király építette és használta. A fürdőket mostanában felszínre került folyosók kötötték össze a királyi várral.

A tabáni ásások sorsa felől csütörtök délelőtt féltíz órakor döntött a helyszínen egy bizottság, amely Garancs László fővárosi főjegyző elnöklése alatt dr. Genthon Istvánból, a Műemlékek Országos Bizottságának kiküldöttségéből, dr. Horváth Jenő központi múzeumi igazgatóból, dr. Nagy Lajos egyetemi tanárból, a Régészeti és Ásatási Intézet vezetőjéből és a fővárosi közművelődési ügyosztály és kertészet kiküldötteiből áll. A bizottság megállapította,

hogy a leletek kétséget kizáróan történelmi jelentőségűek és feltétlenül alkalmasak arra, hogy Budapest idegenforgalmi érdekességét növeljék. A kertészeti kiküldöttek is kijelentették, hogy a romok nem állanak a kertészeti rendezés útjában, sőt változatossá és színesebbé teszik a parkot.

Ezért a bizottság felszólította Nagy Lajos egyetemi tanárt és a székesfővárosi kertészetet, hogy egy héten belül készítsenek részletes tervet és költségvetést a park és a romok együttes elrendezésére. Nagy Lajos egyetemi tanár terve szerint a kiásott római őrtorony és a Zsigmond vagy Mátyás korabeli fürdő maradna meg a park közepén. A romok hallatlanul érdekesek. Többek között feltártak egy óriási pillérmaradványt és egy boltozatos épületrészt, amely arra vall, hogy itt igen nagy épület állt. Rengeg faragott követ, törökborbéli szerszámokat és edényeket, azonkívül egy őskori barlangot is találtak a tabáni templom közelében. Ha az egészet feltárták és a teret parkosították, parjait ritkító romkert teszi majd még érdekesebbé Budapestet.

## KÖZGAZDASÁG

### Megjelent az egészségügyi illetékek kivetéséről és behajtásáról szóló végrehajtási utasítás

Az új egészségügyi törvény végrehajtási utasítása a „Monitorul Oficial” című hivatalos lap szeptember 3-iki számában megjelent és hatályba lépett. A végrehajtási rendelet a kereskedelmi és ipari vállalatok részéről fizetendő egészségügyi illetékek kivetéséről és behajtásáról a következőkben intézkedik:

A törvény, illetőleg a végrehajtási utasítás szerint, az egészségügyi ellenőrzés alá tartozó gyógyszerárak, illatszertárak, drogua- és kozmetikai laboratóriumok megnyitása alkalmával 2000 leitől 5000 leig terjedő egészségügyi autorizációs illeték fizetendő. A kereskedelmi és iparvállalatok, amelyek egészségügyi ellenőrzés alá tartoznak, 100 leitől 10.000 leig terjedő autorizációs illetéket fizetnek az üzletnyitás alkalmával.

Az autorizációs illeték a vállalat terméke, nagysága, a használt berendezések, a munkások száma a termelés mennyisége és a lakbérték szerint fizetendő. A kerületi orvosok által megállapított autorizációs illeték ellen a közléstől számított öt napon belül lehet fellebbezni az egészségügyi tanácshoz, amely végső fokon dönt.

Az évi egészségügyi illeték a kereskedelmi és iparvállalatok számára a lakbérték 1—3 százaléka.

A kiskereskedők 1 százalékos egészségügyi illetéket, a kézműipari vállalatok, irodák, a kisiparosok 5 léerőig, fürdők, szállodák, garázsok, árulerakatok és az összes többi ilyen vállalatok 2 százalékos, a vendéglők, penziók, élelmiszerárúszító cégek, gyárvállalatok és iparvállalatok 3 százalékos egészségügyi illetéket fizetnek a lakbérték után.

Az évi egészségügyi illeték megállapítása vallomás alapján történik. A vallomásban feltüntetendő a vállalat természete, egészségügyi működési engedélye és a vállalat által fizetett lakbér.

Ha vallomást nem nyújt be a vállalat, úgy az előző évi adatok vagy helyszíni szemle alapján állapítják meg az illetéket.

Az illeték megállapítása ellen a közléstől számított tizenöt napon belül lehet fellebbezni a fellebbezési bizottsághoz, amelyben egy bíró,

egy adóhivatali delegátus és egy adózó foglalnak helyet.

A lakbértékbe beleszámítandó mindazon pótdíj és illeték is, amelyet egyébként a tulajdonos fizet.

Az autorizációs egészségügyi illeték egyszerre fizetendő, a kereskedelmi és iparvállalatok az évi illetéket négy részletben negyedévenként fizetik április, július, október és január hónapokban. Ezeknek az illetékeknek behajtása éppúgy történik, mint az adóké.

### A közgazdaság apró hírei

(București.) Románia és Hollandia között egyezmény jött létre 9 ezer vagon búza szállítására.

(Róma.) Az olasz kormány rendeletben kötelezte az állampolgárokat, hogy külföldi kötelezvényeiket és kötvényeiket bocsássák az állankincstár rendelkezésére.

(Budapest.) Románia, Csehszlovákia és Ausztria képviselői a magyar fővárosba érkeztek, hogy közös meg egyezéssel állapítsák meg a fűrészaruk magyar piaci árait.

(București.) A kormány másfélmilliós költséggel stratégiai szempontból is fontos új utak építését határozta el.

(București.) A földművelésügyi minisztérium rendelete szerint a diószedés szeptember 15-ig tilos (Nálunk már a legtöbb vidéken megvolt a diószüret. Szerk.)

(București.) A tüzifa kelvezményes vasúti szállításának záró határidőjét, a vagonhiány miatt, előreláthatóan meghosszabbítják.

(București.) A kormány nagyvezetési előmunkálatokat indított meg, amelyeknek célja a társadalombiztosítási törvény reformja és az intézmény gyökeres átszervezése.

(Oradea.) A Munkakamara új elnökevé Samarineanu irót nevezte ki a munkaügyi miniszter.

(Budapest.) A Dunahajózási kartellek 50 százalékkal felemelték a gabonaszállítás tarifáját.

(Belgrád.) Franciaország nagy vámkedvezményeket ad Jugoszláviának.

(Budapest.) Cáfolták azt a híresztelést, hogy fargyalások folynának a schilling felárának emeléséről.

(Belgrád.) Jugoszláviában rekord-gabonatermés van.

Sándor Imre:

## KAT. IFJUSÁGI IMAKÖNYV

II. kiadása.

Középiskolások számára egyedüli imakönyv egész Erdély területén, 440 oldal, szép egész vászonkötésben, arany nyomással. Ara 60 lei.

Kapható könyvosztályunkban.

## Apcéhiédetések

### Lakás

**Utcai szoba butorral** vagy anélkül, lehetőleg idősebb úr vagy urnő részére szeptember 16-tól kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsi-ga 38. szám.

### Kiadó

egy utcai szoba, kis szobával, konyhával és mellékhelyiségekkel — október 1-től vagy azonnal is. Oradea, Strada Vilson 25.

### 2 szobás

udvari lakás mellékhelyiségekkel november 1-re kiadó. Ugyanott tavaszi- és télikabát eladó. Oradea, Parcul Alba-Iulia 6.

### Különféle

**Bodó András Frumoasă** jud. Ciuc. Bármilyen papi és polgári szabómunkát elvállal, értesítésre Mercurea-Ciucra is bemegy rendelés végett.

**2 növendék leánykát** teljes ellátásra felvezek. Ugyanott szobánovények eladók. Str. Ciordas 50. Oradea.

### Egyéves

faj német doberman himkutyá eladó. Oradea, Str. D. Pompeiu 81. szám.

### Özvegy

**Lipniczki Ferencné** két iskolás kislányt teljes ellátásba fogad. Tiszta lakás, gondos ellátás, szerény fizetési feltételek. Vállalna házmesteri állást is kisebb házban, ahol férfi munkaerő nélkül is megfelelően a feltételeknek. — Címe Oradea, Str. Eroul Necunoscut 26. szám.

### Elsőrendű

jó házikoszt kihordásra olcson kapható. Oradea, Str. Jon Ciordas 43

### 4, esetleg 3 szobás

komfortos utcai lakás november 1-re kiadó. Oradea, Str. Sztaroveszky No. 7.

### Elveszett

a Str. Alexandri 32 sz. emelet ablakából egy színes fedellő könyv, mely Velence tájképét ábrázolja. A becsületes megtaláló legyen szíves felhozni, hol illő jutalomba részesül.

**Egy ebédli kredenc** és egyéb butorok eladók. Oradea, Str. Moldova 18. szám.

**Egy db női bőrkésztyű** találtatott szeptember 10-én Str. Ciorogariu 33-29. szám között Birtokosa átveheti a Str. Bratianu 24. szám alatt. Oradea.

### MAGAS

árért veszek aranyt, ezüstöt, brilliántot bármilyen mennyiségben, HERBST ékszerész Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 3.

### LAPARUSITASRA

emberek magas száza. lelkai telvéletnek. Jelenkezés a kiadóhivatalban

### Alkalmazás

**Arva urileány,** leépített hivatalnoknő, elmenne uricsaládhoz, gyermek mellé vagy idősebb hölgyhöz vagy urhoz, jó bánásmód mellett, szerény fizetésért. Munkaszerető, háztartáshoz, varráshoz és kézimunkához ért. Leveleket „Arva” jellegre kiadókba kérek.

**ASZÓDI MIHÁLY**  
Fűszer és csemege  
üzletében  
vásároljon!  
**SÁSPALOTA**

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén  
Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5. --